

[Bonnichsen.]

meldt sig, hvordan de er blevet undervist, og hvordan deres Undervisningstid har været optaget.

Jeg kan sige Tak, fordi Ministeren har fremsat Lovforslaget. Jeg er ganske enig i det, Ministeren fremhævede i sin Fremsettelsestale, og ogsaa med de tidligere Ordførere, naar de siger, at det er rigtigt at begynde straks, naar Eleverne kommer ud af Skolen, straks at lukke denne Skole op for dem. Navnlig de unge Piger har Interesse i fortsat Skolekøkkenundervisning, maaske det allerbedste Fag, vi giver vore unge Piger i Skolen. Man skal ikke lade et Aar gaa hen og derved ligesom skære Baandene over. Det er ogsaa rigtigt, at man ikke forlanger Undervisningen fordelt paa 2 Aar, men giver Mulighed for Ændringer her.

§ 3 har jeg allerede været inde paa. Jeg er ganske enig med de andre ærede Ordførere i, at det er rigtigt at lette Oprettelsen af saadanne Skoler ved at nedsætte det obligatoriske Elevantal fra 15 til 12. Ogsaa Ændringen i § 17, ifølge hvilken der skal gives Tilskud til Eleverne, finder vi fuldt ud forsvarlig. Det er ganske rigtigt, naar det siges, at hvis man underbetaler Lærerne, faar man ikke de førsteklases Kræfter, man gerne skulde have, og det er egentlig kun en à jour-Føring, naar man gaar op til en højere Løn, og hele Merudgiften, vel at mærke hvis vi tager det halve Timetal for Aaret 1945—46, er kun 22 000 Kr. Vi maa alle nære det Haab, at Tilslutningen bliver større, saa vil Timetallet ogsaa blive større og Udgiften vil saa naturligvis stige, men jeg vil for mit Vedkommende bemærke, at saa længe Skolegangen er frivillig, vil jeg betragte disse Penge som godt givet ud. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget.

Ingeborg Refslund Thomsen: Efter en talmæssig Bedømmelse har denne Lov ikke svaret til Forventningerne, idet det samlede Elevantal vel i Aar vil dale til Halvdelen af de 10 000, det var i 1943. Alligevel tror jeg, det er rigtigt, at man ikke ændrer ved det principielle i Loven: Frihed eller Tvang — i mit Parti holder vi paa Frihed —, men ser Tiden lidt an, indtil der kan bygges mere sikkert paa de Erfaringer, man har gjort.

Kaarene har været vanskelige. I Krigsaarene havde vi Mørklægningen, der dog ikke generede de unge Mænd paa samme Maade som de unge Piger, der ofte var bange for at færdes ude i Mørket — eller deres Mødre var ængstelige for dem og holdt dem hjemme fra Aftenundervisningen. Naar saa mange unge Mænd svigtede Undervis-

ningen, var det vel ogsaa, fordi de fik Arbejde, der under normale Forhold ikke vilde være blevet tilbudt dem, og de kunde tjene en stor Løn. Til Gengæld var de ogsaa godt trætte om Aftenen og holdt sig som oftest til Biografen, hvor de frit kunde sove, eller de havde Lyst til ogsaa en Gang at opleve, hvordan det var at give Penge ud. At mange unge ikke havde Kræfter eller Lyst til at tage aktivt Del i Aftenundervisningen, er forstaaeligt, de udførte ofte de voksnes Arbejde og havde ikke Fysikken dertil.

Det samme gør sig gældende, enten det drejer sig om Aftenundervisning, Foreningsmøder eller Forsamlingshusmøder — Folk kommer ikke, som de gjorde før. Vi er blevet spredt efter Krigsaarenes Samling. Mødeaaret 1945 har efterladt en Mæthed, som vi ikke rigtig kan komme ud over. Det har gjort et dybt Indtryk paa mig, at vi i Nord-slesvig knap nok holdt Afstemningsfester i Aar — det var ellers altid vor største nationale Festsdag. Vi er kommet for højt op og har ikke kunnet svare til de høje Idealer, og den megen Ransagning af Hjerte og Nyre har gjort Folk uglade; de bliver hjemme ved deres Radio. Og Tiden er urolig.

Jeg tror, det er meget rigtigt at tage imod Elever allerede fra deres fyldte 14de Aar. Mange Mødre vil ikke sende Piger paa 14 Aar ud som Husassistenter — de sætter en Ære i, at de ikke behøver det —, og den nykonfirmerede Pige faar saa en Formiddagsplads. Netop disse unge Piger savner Kammeratskabet i Skolen; de har Tid, og de er udmærkede og interesserede Elever, og selv om det sker under Skolekøkkenundervisningen, at en af dem gaar hen og koger en Høne med alle Indvoldene i, saa arbejder netop disse Hold af helt unge med Liv og Lyst, og de møder bedre rustet og spares for mange Irettesættelser, naar de for Alvor skal ud blandt fremmede. Gennem Skolekøkkenundervisningen faar man Tag i de unge Piger; unge Kontordamer og Ekspeditricer er ivrige efter at lære Huslighed og Madlavning i Aftenskolen, og har de først Foden indenfor, lykkes det ogsaa at faa dem til at komme til andre Kursus.

Disse Ungdomsskoler staar og falder ofte med de rigtige Lærere, og en for ringe Løn kan være Aarsag til, at man ikke faar de bedste Lærere og Lærerinder. Den Lønforhøjelse, der er foreslaaet, finder jeg rimelig, og rimeligt er det ogsaa, at der ikke skal regnes med Feriegodtgørelse.

Ændringen i § 2 tiltaler mig. Jeg tror, det er rigtigt, at Kravene til Undervisnings-